

15. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Diachenko Anna The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(5):1054-1065. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2547839>
16. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Diachenko Anna. A modern view on the use of information technologies in the process of physical education of student youth. *Journal of Education, Health and Sport*;2017;7(2):765-775.

References

1. Asauluk I., Diachenko A. (2019) The peculiarities of the physical state of students of educational institutions in the process of physical education. *Health, sport, rehabilitation*. no.1(5). P. 9-1. DOI: <https://doi.org/10.34142/HSR.2019.05.01.01>
2. Andrieieva O. V., Kateryna U. M. Influence of physical culture training on the basis of educational-health complexes on the indicators of physical condition of students. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. 2017. Vol. 2. pp.43-48. (In Ukrainian).
3. Bondar T. K. Complex coordination structure of professional movements of musicians and possibilities of their improvement by means of aqua fitness. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat*. Ivano-Frankivsk. 2016. Vol. 15. pp. 70-76. (In Ukrainian).
4. Dyachenko A. A., Asauluk I. O., Marinchuk P. I. Professional-Applied Physical Training of Students at Educational Establishments. *Zb. Naukovih prac Mizhnarodnoy inaukovoy konferenciyi «Aktualninaukovidoslidzhenniyavsuchasnomusviti»*. Pereyaslav-Hmelnickij, 2017. Vol.11 (31), no. 3, pp. 90-93. (In Ukrainian).
5. Pylypei L. P. Professional-Applied Physical Training of Students. *Monohrafiia*. Sumy. 2009. 312 p. (In Ukrainian).
6. Kashuba VA, Futornyj SM, Andreeva EV. Skrining pokazatelej fizicheskogo zdorov'ia studentov v processe fizicheskogo vospitaniia [Screening of students physical health indicators in physical education process]. *Teoriia i metodika fizicheskoy kul'tury*, 2012;4:65-74. (in Russian)
7. Kashuba V.O. From the experience of using fitness techniques aimed at correcting the human body. *Naukovo-praktychnyi zhurnal «Sportyvnyi visnyk Prydniprovia»*. 2018. Vol. 1. pp. 131-138. (In Ukrainian).
8. Kashuba V.O., Asauluk IO and Diachenko AA (2019) Increasing the efficiency of professional-applied physical training of students based on the use of multimedia technologies. *Scientific journal of the NPU named after MP Drahomanov*. Vol. 1 (107). pp. 25-29.
9. Yumasheva L. I. Correction of violations of the position of students of a musical higher educational establishment in the process of physical education: avtoref. dis... kand. nauk z fiz. viovannya i sportu: 24.00.02, Nac. un-t fiz. viovannya i sportu Ukraini, 2007. 20 p. (In Ukrainian).
10. Kashuba V.A., Futornyj S.M., Andreeva E.V. Fiziceskoe vospitanie studentov. *Physical Education of Students*. 2012. Vol. 7. pp. 50-58.
11. Imas Y.V., Dutchak M.V., Andrieieva O.V., Kashuba V.O., Kensytskal L., Sadovskyi O.O. Modern approaches to the problem of values' formation of students' healthy lifestyle in the course of physical training. *Physical education of students*. 2018. Vol. 22. № 4. pp. 182-189. (In English)
12. Kashuba V.O. Golovanova N.L. Increase in efficiency of professionally applied physical training of pupils of 16-17 years old based on application of informational and methodial systems. *Physical education of students*. 2018. 22(2). p.57-62. (In English)
13. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Dyachenko Anna Characteristics of the biogeometric profile of students' posture in the process of vocational and physical training. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(6). p 1255-1264. (In Ukrainian).
14. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Dyachenko Anna. To the question of use of health fitness in the process of professional and applied physical preparation of student youth. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(7):1366-1378. (In Ukrainian).
15. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Diachenko Anna (2017) The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training. *Journal of Education, Health and Sport*. 7(5):1054-1065. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2547839>
16. Kashuba Vitaliy, Asauluk Inna, Diachenko Anna. (2017) A modern view on the use of information technologies in the process of physical education of student youth. *Journal of Education, Health and Sport*;7(2):765-775.

Кривенко Р.О.

викладач ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Г.Сковороди", Переяслав-Хмельницький

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ ЗА СПОРТИВНИМ НАПРЯМОМ

Стаття присвячена аналізу особливостей впровадження профільного навчання в старшій школі за спортивним напрямом, яке повинно забезпечувати формування в старшокласників інтересів та мотивації до поглибленого вивчення конкретного виду спорту в загальноосвітній школі, а також подальшого самовизначення до здобуття професії вчителя фізичної культури або тренера з обраного виду спорту.

Профільне навчання розглядається як складова частина системи професійної освіти в галузі фізичної культури й реалізується в профільних школах (класах) спортивно-педагогічної спрямованості. Побудована педагогічна система профільного навчання школярів у галузі фізичної культури забезпечує ефективну підготовку випускників до вступних іспитів та засвоєння програм вищої фізкультурно-педагогічної освіти.

У сучасних умовах реформування освітньо-виховної системи фізичного виховання у загальноосвітніх школах,

розширюються можливості фізичного вдосконалення школярів, їх різнобічної фізичної підготовки. Таке становище виступає основою для формування в старшокласників інтересу та мотивації до поглибленого вивчення конкретного виду спорту в загальноосвітній школі, а також сприяє подальшому професійному самовизначенню на професію вчителя фізичної культури, або тренера з обраного виду спорту.

Ключові слова: фізична культура, спорт, профільне навчання, загальноосвітня школа, урок, старшокласники, спортивний напрям, освіта.

Кривенко Р.О. Особенности внедрения профильного обучения по спортивному направлению в старшей школе. Статья посвящена анализу особенностей внедрения профильного обучения в старшей школе по спортивному направлению которое должно обеспечивать формирование у старшеклассников интересов и мотивации к углубленному изучению конкретного вида спорта в общеобразовательной школе, а также дальнейшего самоопределения к получению профессии учителя физической культуры или тренера по избранному виду спорта.

Профильное обучение рассматривается как составная часть системы профессионального образования в области физической культуры и реализуется в профильных школах (классах) спортивно-педагогической направленности. Построена педагогическая система профильного обучения школьников в области физической культуры обеспечивает эффективную подготовку выпускников к вступительным экзаменам и усвоения программ высшего физкультурно-педагогического образования.

В современных условиях реформирования образовательно-воспитательной системы физического воспитания в общеобразовательных школах, расширяются возможности физического совершенствования школьников, их разносторонней физической подготовки. Такое положение выступает основой для формирования у старшеклассников интереса и мотивации к углубленному изучению конкретного вида спорта в общеобразовательной школе, а также способствует дальнейшему профессиональному самоопределению на профессию учителя физической культуры, или тренера по избранному виду спорта.

Ключевые слова: физическая культура, спорт, профильное обучение, школа, урок.

Kryvenko R. Analysis of the features of the introduction of profile training in sports direction in secondary schools. The article analyzes the characteristics of introduction of profile training in high school with a sports destination. This should ensure the formation of a high school interest and motivation to study in-depth a particular sport in a secondary school and further determination to obtain of the teaching profession of physical training or coach chosen sport.

Specialized training is seen as part of professional education in the field of physical culture and realized in specialized schools (classes) of sports-pedagogical orientation. Built educational system profile education students in the field of physical culture to efficiently prepare graduates for entrance exams and learning programs of higher physical-education teacher.

In modern conditions of reforming education and educational system of physical education in schools, expand tions with physical perfection pupils, their versatile physical training. This situation serves as a basis for the interest and motivation of high school students in-depth study of a particular sport in a secondary school, and promotes the professional self in the profession of physical training teacher or coach chosen sport. Studying in a sporting direction needs to take into account the features of profile education in high school and the use of appropriate educational material. It is precisely the application of the optimally selected means and methods of training, taking into account the age, anatomical and physiological characteristics of pupils of senior school age, the purpose of profile education will allow to effectively conduct training sessions.

Key words: physical culture, sports, specialized education, secondary school, class, seniors, sports direction, education.

Постановка проблеми. В умовах сучасного розвитку економіки, науки й культури вища школа України перебуває в процесі глибинних змін. Сучасний світ ставить високі вимоги до діяльності людини. Початок ХХІ ст. означений складним пошуком нового світорозуміння, педагогічного світовідчуття. За умов змін у суспільстві особливого значення набувають питання формування нових життєвих стратегій, підвищення гнучкості та мобільності соціальної поведінки особистості. Серед таких змін не останнє місце займає проблема оптимізації процесу фізичного виховання. Одним з найважливіших питань навчально-виховного процесу в загальноосвітніх закладах є удосконалення навчального процесу учнів старших класів. Багато авторів [Ротерс, 2008а], [Лікарчук, 2003] та ін. вважають, що існуючі форми та методи організації фізичного виховання у загальноосвітніх закладах не достатньо ефективні для підвищення інтересу значної кількості учнів до занять фізичними вправами.

Найкращою моделлю для реалізації вищезазначених питань виступає профільне навчання за спортивним напрямком у старшій школі як необхідна складова сучасної освіти. Вище викладене обумовило необхідність аналізу особливостей впровадження профільного навчання за спортивним напрямком у загальноосвітніх школах.

Аналіз літературних джерел. Аналіз науково-методичної літератури, дав можливість визначити, що метою профільного навчання виступає забезпечення можливостей для молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж всього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти, що повинно розширити можливості виховання особистості школяра та спрямує на свідомий вибір майбутньої професії [Ротерс, 2008b: с. 1].

Розробкою спеціальної літератури з питань профільного навчання за спортивним напрямком в старшій школі займалися такі науковці: аеробіка [Ротерс, 2008а], волейбол [Олефір, 2012], плавання [Андросова, 2013].

Враховуючи особливу популярність футзалу серед школярів, та наявність наукових досліджень перш за все в галузі, спортивної підготовки футзалістів, необхідно зазначити, що питання використання профільного навчання з футзалу, як ефективного засобу підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я та підтримання постійного інтересу до занять фізичною культурою, в старшій школі практично не досліджувались.

Мета дослідження – проаналізувати особливості впровадження профільного навчання за спортивним напрямком у старшій школі.

Методи та організація дослідження: для вирішення сформульованих завдань застосовувався теоретичний аналіз і узагальнення даних літературних джерел та мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Проведений нами аналіз літературних джерел з проблеми дослідження показав, що питанням організації профільного навчання за спортивним напрямком у загальноосвітніх школах приділяється недостатня увага. Багато вчителів фізичної культури не мають чіткого уявлення про зміст профільного навчання. У своїх дослідженнях Латіпов І.К. наголошує, що в даний час відсутня система профільної підготовки школярів для фізкультурно-педагогічної діяльності [Латіпов, 2009: с.1]. На його думку, головною причиною такого стану є недостатній рівень інформаційної забезпеченості процесу впровадження профільної підготовки на уроках фізичної культури.

Згідно Концепції профільного навчання в старшій школі, профільне навчання на понятійному рівні – це вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів та здібностей учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання.

Загальною тенденцією розвитку концепції старшої профільної школи є орієнтація на широкую диференціацію, варіативність, багатопрофільність та інтеграцію загальної і допрофесійної освіти. Автори концепції профільного навчання відстоюють новітню стратегію розбудови вітчизняної школи як таку, що відкриває додаткові можливості щодо врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів, орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності, забезпечення вільного вибору профілю з-поміж низки можливих шляхів для здобуття диплома про повну середню освіту [Біляк, 2003; Піщалковська, 2005: та ін.].

Проблемою стала також відсутність наукового і навчально-методичного забезпечення в процесі навчання учнів на уроках фізичної культури. Сукупність отриманих результатів містить вирішення важливої наукової проблеми розробки теоретико-методологічних, науково-методичних та організаційно-педагогічних аспектів процесу профільного навчання за спортивним напрямком у загальноосвітній школі.

Практична значущість визначається можливістю використання в процесі фізичного виховання та профільної підготовки школярів у галузі фізичної культури результатів досліджень, теоретичних положень і висновків.

У дослідженнях науковців підтверджують, вивчення профільних предметів дає змогу поглиблено опанувати предмет «Фізична культура». Виявити певні психологічні, функціональні, дидактичні особливості, які впливають на формування рухових навичок в учнів шкіл спортивного профілю, котрі займаються волейболом [Олефір, 2012]. Визначення моделі підготовки вчителів фізичної культури допрофільного навчання у старшій школі за спортивним напрямком [Ротерс, 2008а].

Проблеми профільного навчання в нашій країні досліджували такі науковці як Н. Бібік, Л. Іванова, Л. Липова та ін. Деякі питання профільного навчання фізичної культури вивчали І. Латіпов, Т. Ротерс та ін.

У концепції профільного навчання вказано, що старша школа повинна функціонувати як профільна, тому що розвиток світового та європейського простору вимагає від української школи об'єктивної реакції на процеси реформування загальної середньої школи, що відбуваються в провідних країнах світу.

Розвиток старшої профільної школи яка передбачає поглиблене професійне вивчення циклу споріднених предметів. В 10-11 класах напрями профільного навчання є суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний.

За основними напрямками профілізації визначаються різноманітні навчальні профілі шляхом добору різних предметів за їхнім змістом. Засвоєння змісту освіти в загальноосвітніх навчальних закладах з профільним навчанням спрямоване на забезпечення з одного боку загальноосвітньої підготовки учнів, з іншого – підготовку до майбутньої професійної діяльності. Значне місце в цьому процесі відведено формуванню здорового способу життя як складника виховання, збереження та зміцнення здоров'я дітей та молоді, збільшення рухового режиму учнів, удосконалення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в закладах системи освіти, посилення мотиваційного компонента виховання фізичних якостей, про що наголошено в Проекті національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.

Висновки та перспективи подальших досліджень:

1. Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку загальної середньої та професійної фізкультурно-педагогічної освіти приводить до висновку про необхідність випереджаючого проектування змісту і педагогічної технології реалізації профільної підготовки школярів в галузі фізичної культури.

2. Виявлено умови соціальної та педагогічної ефективності профільної підготовки, комплекс проблем і протиріч в її організації та здійсненні.

3. Отримані теоретичні та практичні результати дозволяють сформулювати знання про підвищення ефективності профільної підготовки школярів до вибору фізкультурно-педагогічної діяльності. Здійснення орієнтації учнів на фізкультурно-педагогічний профіль можна почати в початковій школі, хоча навчання в цьому випадку не носить яскраво вираженого

профільного характеру.

4. З цього виходить що успішність виховання фізичних якостей у школярів пов'язується з цілеспрямованим формуванням у них інтересу, потреби, позитивної мотивації на підставі створення образу Я, де перше місце посідає цінність людської тілесності.

5. У цьому аспекті актуальною виходить ідея допрофільної підготовки молодого покоління в загальноосвітніх навчальних закладах, яка поєднує в собі цінності виховання фізичних якостей, цінності здоров'я відповідно до визначеного напрямку профільного навчання.

6. Навчання за спортивним напрямом потребує врахування особливостей профільного навчання в старшій школі та застосування відповідного навчального матеріалу. Саме застосування оптимально підібраних засобів та методів навчання з врахуванням вікових, анатомо-фізіологічних особливостей учнів старшого шкільного віку, мети профільного навчання дозволить ефективно проводити навчально-тренувальні заняття.

Література

1. Андросова А.П. Методика навчання учнів старших класів за спортивним напрямом «Плавання». Методичний посібник / А.П. Андросова. – Луганськ: ПП Гнучев Ю.М., 2013. – 128 с.
2. Біляк Б., Дуда О. Профільне навчання в загальноосвітніх навчальних закладах // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 4. – С. 44-47.
3. Латіпов, І. К. допрофільна підготовка учнів [Текст] / І. К. Латіпов // Фізична культура в школі. - 2009. - № 1. - С. 35-39.
4. Лікарчук І. Л. Проблема профілізації навчання в старшій школі та шляхи її розв'язування / І. Л. Лікарчук // Директоршк. – 2003. – №20. – С. 23-25.
5. Липова Л. Профільне навчання: проблеми, перспективи, досвід: [В Україні] / Л. Липова, В. Малишев, Т. Паламарчук // Освіта і управління. – 2007. – т. 10, № 1. – С. 49-56.
6. Олефір Г. В. До питання формування рухових навичок із волейболу в учнів у процесі профільного навчання / Г. В. Олефір // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2012. - № 2. - С. 118–121.
7. Піщалковська М.К. Підготовка учнів початкової школи до профільного навчання в старших класах // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - 2005. - Вип.1. - С 90 - 96. - 0,5 авт.арк.
8. Ротерс Т. Т. Взаємодія фізичного та естетичного виховання старшокласників у процесі профільного навчання / Т. Т. Ротерс // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2008. – № 4(143). – С. 232-237.
9. Ротерс Т. Т. Теоретичні засади профільного навчання старшокласників за спортивним напрямком / Т. Т. Ротерс // Фізичне виховання різних груп населення. – Донецьк, 2008. – С. 12-15.

References

1. Androsova A.P., (2013). Metodyka navchannia uchniv starshykh klasiv za sportyvnym napriamom «Plavannia». Metodychnyi posibnyk / A.P. Androsova. – Luhansk: PP Hnuchev Iu.M., – 128 s.
2. Biliak B., Duda O., (2003). Profilne navchannia v zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh // Dyrektor shkoly, litseiu, himnazii. – № 4. – S. 44-47.
3. Latipov, I. K., (2009). Doprofilna pidhotovka uchniv [Tekst] / I. K. Latypov // Fizychna kultura v shkoli. - № 1. - S. 35-39.
4. Likarchuk I. L., (2007). Problema profilizatsii navchannia v starshii shkoli ta shliakhy yii rozv'iazuvannia / I. L. Likarchuk // Dyrektorshk. –№20. – S. 23-25.
5. Lypova L., (2007). Profilne navchannia: problemy, perspektyvy, dosvid: [V Ukraini] / L. Lypova, V. Malyshev, T. alamarchuk // Osvita i upravlinnia. - 10, № 1. – S. 49-56.
6. Olefir H. V., (2012). Do pytannia formuvannia rukhovyykh navychok iz voleibolu v uchniv u protsesi profilnoho navchannia / H. V. Olefir // Fizyчне vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. - № 2. - S. 118–121.
7. Pishchalkovska M.K., (2005). Pidhotovka uchniv pochatkovoї shkoly do profilnoho navchannia v starshykh klasakh // Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka. - Vyp.1. - S 90 - 96. - 0,5 avt.ark.
8. Roters T. T., (2008). Vzaiemodiia fizychnoho ta estetychnoho vykhovannia starshoklasnykiv u protsesi profilnoho navchannia / T. T. Roters // Visn. Luan. nats. un-tu im. Tarasa Shevchenka : Pedagogichni nauky. –№ 4(143). – S. 232-237.
9. Roters T. T., (2008). Teoretychni zasady profilnoho navchannia starshoklasnykiv za sportyvnym napriamkom / T. T. Roters // Fizyчне vykhovannia riznykh hrup naselennia. – Donetsk, – S. 12-15.

Ляхова І. М.

Запорізький державний медичний університет

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ (ТЕОРЕТИЧНИЙ І ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНИЙ АСПЕКТИ)

У статті розкрито теоретичний і здоров'яформувальний аспекти культури здоров'я учнів як особливого цілісного явища; питання побудови понятійного конструкту «формування культури здоров'я учнів». Зазначено, що переважна більшість науковців оперують цим поняттям, не намагаючись визначити його сутність на підставі комплексного підходу щодо аналізу ключових понять, які складають цей понятійний конструкт, що в повній мірі не відбиває ті основні риси, які його характеризують. Наголошено, що теоретично обґрунтована сутнісна характеристика його складових елементів і цілісне представлення його змісту в науковій літературі є доволі важливим тому, що дозволить розширити погляд не тільки вчених, педагогів і медиків, а й будь-якої людини, на здоров'яформувальні та здоров'язберезувальні аспекти цього феномену й проводити цілеспрямовану просвітницьку